

Komentář k testům z 22.3.2011 (JAP111b):

Nejprve znění testu:

Úterý:

- ① Ten student, který se v knihovně učí japonskou literaturu, je můj francouzský kamarád.
- ② Prší, tak si nezapomeň deštník.
- ③ A: Napsal jsi ten dopis? B1: Ano, už jsem ho napsal. B2: Ne, ještě jsem ho nenapsal.
- ④ ディズニーランドの切符を三枚もらったから、見に行きませんか。

- Při vyjadřování národnosti (ale též např. profese, jména apod.) osob tak, jak je uvedeno v zadání ① („francouzský kamarád“) v japonštině používáme výraz の, který ovšem pojíme spíše na „substanci“ než na „vlastnost“. Zadané „francouzský kamarád“ tedy bude フランス人の^{ともだち};友達. Toto je zapotřebí trochu podrobněji vyložit. Výraz フランス人 je zde onou „substancí“, tj. kamarád je Francouz (spíše než, že kamarád je francouzský, jako může být francouzská např. vlajka, hudba, hořčice apod.), 友達はフランス人です. To následně znamená, že výraz の zde není přívláskovou partikulí (to by potom výraz フランス人の友達 znamenal „kamarád Francouze“, tj. „Francouzův kamarád“). Jedná se zde o jeden z **tvárů spony**, který je homonymní s partikulí *no*. V počáteční úrovni studia se důkaz podává hůře, ale pokud bychom se pohybovali v jiném stylistickém plánu, bylo by možno tuto „sponu *no*“ nahradit jiným atributivním tvarem spony při zachování syntaktického vztahu (např. フランス人である友達 – „kamarád, který je Francouz“). Takovéto konstrukce samozřejmě mohou vytvářet homonymii (a možnost vícero sémantického čtení): a) 先生の友達 („učitelův přítel“), b) 先生の友達 („přítel učitel“, tj. 先生である友達).

Doporučuji pokusit se vždy v duchu převést vztah na „sponovou

konstrukci“ („francouzský kamarád“ → kamarád je Francouz → フランス人だ → フランス人の友達), aby se nezapomnělo na morfém *-džin* (označující národnost). Výraz *no* jako atributivní (přívláskový) tvar spony (a nikoliv jako partikule) může být trochu matoucí, a proto je efektivní osvojit si celou konstrukci skrze příklady.

- V ② máme česky zadanou jednočlennou (bezpodmětnou) větu „Prší.“ Je třeba si ovšem být vědom výrazného rozdílu japonštiny oproti češtině: Japonština v tomto ohledu nutně vyžaduje explicitní podmět. Samotné sloveso *furu* je nedostatečné (protože nenaznačuje, co „padá“, zda déšť, sníh apod.). Navíc je nutno vnímat i rozdíl mezi *ame-ga furimasu* (bude pršet) a *ame-ga futte imasu* (prší).
- V zadání ③ A figuruje „ten dopis“. Samozřejmě se zde **nejedná** o „ten“ s významem ukazovacím (jako např. „tento“, „tamten“ apod.), ale o výraz **definitnosti** (při výkladu češtiny samozřejmě neoperujeme s určitými a neurčitými členy, to ale neznamená, že bychom v češtině neměli žádné prostředky pro vyjádření definitnosti vs. indefinitnosti). Pro ty, kteří zde „ten“ překládali nějakým *šidžigo* (tj. *kono*, *sono* nebo *ano*), budiž to další důkaz toho, že pro kvalitní překlad do japonštiny je prvořadé citlivé vnímání jazyka zdrojového (to, že jste roditelými mluvčími češtiny/slovenštiny samo o sobě není kvalifikací k tomu, abyste češtinu/slovenštinu dokázali citlivě a metajazykově vnímat).

Ani v japonštině neoperujeme s členy u substantiv. I v japonštině však máme prostředky pro rozlišení definitnosti. Jedním z nich je opozice rematické (pro indefinitní) a tematické

(pro definitní) konstrukce. Srovnajte: 手紙を書きました (odpověď na hypotetickou otázku „Co se dělo? O co kráčí?“ apod., tj. „napsal dopis“) vs. 手紙は書きました (odpověď na hypotetickou otázku „A co ten dopis?“, tj. „(ten) dopis napsal“).

Správné používání pádových vs. kontextových (především *wa*) partikulí je v japonštině do značné míry otázkou informační struktury (aktuálního členění), často více než otázkou syntaktických vztahů (už vůbec to není otázka vztahů pádových, jak někdy naznačují některé učební materiály). I to je důvod, proč na tento nesnadný jev při osvojování si japonského jazyka kladu takový důraz.

Dále k výsledkům testů konkrétněji:

387311 – OK. U ② jste vynechala *kudasai*. I nadále platí, že užíváme japonštinu formální, zdvořilou, tak si na to dávejte pozor.

383862 – OK. Nezaměňujte *ošieru* a *benkjó suru*. A opravte si psaní hiraganového か (většinou Vám chyběl třetí tah)!

378791 – OK. Moc jste nezvládl uchopení průběhového děje pomocí *-te iru*. V ① by 勉強する学生 bylo „student, který se bude učit/učívá“. Podobně v ② pro „příši“ (vyjadřujeme-li momentální stav) užíváme 雨が降っている. V první větě jste ještě vynechal údaj „v knihovně“ a japonskou literaturu neoznačil jako objekt slovesa 勉強する (tedy chyběla pádová partikule を). A propos, pro „japonskou literaturu“ můžeme mít více vyjádření, např. 日本語の文学 日本の文学 日本文学 aj. (poslední uvedené obzvláště jako předmět studia, filologická disciplína apod.). Zdvořilou žádost („rozkaz“) v záporu jste nezvládl. Doučte se.

211786 – OK. Kromě průběhovosti vztažného predikativu v ① (viz výše) a zdvořilé žádosti v záporu (8. lekce) v ② jste kupodivu nezvládla správně vytvořit *-te imasen* pro B_2 v ③. Překlad z japonštiny jsem taktéž postrádal. Dejte si pozor, aby se předchozí zkušenosti s japonštinou, které Vám umožnily s přehledem zvládat první semestr, nestaly Vaším handicapem při udržování vysokého tempa při studiu (nebývá to zřídka jev a samozřejmě to není myšleno jen Vám).

361679 – OK. V ① byly nedostatky v pádových partikulích. V ② nežádoucí tvar *降てる. Sloveso 降る je *-u* sloveso, takže *-te* tvar je 降って. Každopádně hovorové 降ってる jsem vás neučil a nechci to vidět. Podobně jako kolegyně výše, i Vy jste nezvládl B_2 v ③. Snad už jste pochopil, že když něco probíráme, je velmi pravděpodobné, že právě to se objeví v testu.

361653 – NG. Nedostatečné. V ① jste nezvládl především vztažnou větu (přívlastkovou modifikaci), což byl základ. V ② zase příčinné/důsledkové napojení s *kara*. V ③ jste nevím proč nepodržel zdvořilé tvary predikativů (i ty prosté však byly nesprávné a navíc s nesprávným slovesem). Příště to musí být lepší.

383901 – OK. Solidní výkon. Tedy až na ten zdvořilý záporný „rozkaz“ v ② (a překlad z japonštiny). Jsem však potěšen, pokud je vaše zlepšení dlouhodobějšího rázu.

361688 – OK. V první větě spíš detaily. V ② stejně jako kolegyně výše. Sloveso *kaku* v ③ musíme ohýbat správně (*kakemašita* je buď tvar potenciálu, který jsme se ještě neučili, nebo jiné sloveso).

343585 – OK. Až na ② to bylo velmi dobré. Pokud ovšem máte problém identifikovat (doufám, že ne přechýst) ディズニーランド, pak budete mít při pasivním rozumění japonštině problémy. Mimo jiné opakují, že bez angličtiny se v japonštině jen těžko obejdete.

361955 – OK. Solidní (čtete komentáře výše).

383635 – OK. Problémem bylo hlavně užívání *-te iru*. Jinak spíš drobnosti (při kladné odpovědi na situaci v ③ se „už“ vyjadřuje pomocí *mó*).

383058 – OK. Ad ディズニーランド viz výše. Jinak spíše nepříjemnosti lexikálního rázu (* 交学 není 文学, かばん není かさ, いけません není いません).

258571 – OK. V ① bylo to *kono* nadbytečné (naopak chyběla pádová partikule vyjadřující objekt studia). Napojení přes *-te* tvar nebylo zrovna to, co chtěla věta ②. V dialogu, jakým bylo ③ bylo opakování てがみを zcela nadbytečné (od toho to byl dialog, abyste mohla nechat referenci toho „ho“ na kontextu).

378778 – OK. Na Váš standard asi trochu slabší. V ① Vám chyběla spona. V ② jste mj. použil nevhodné napojení obou vět. V ③ *B₂* jste vypustil *mada* (a opravte si znak 書). V ④ význam slovesa *morau*.

67591 – Neomluvené absence.

384037 – OK. Mohlo to být lepší. Kromě věcí zmíněných někde výše si dejte pozor na psaní výrazu *mó* (píšeme もう).

325316 – OK. Spíše drobnější nedostatky. Nejvíce mi vadila chybějící spona v ①, chybějící zdvořilost v ③ *A* a nezvládnutí *B₂*.

361225 – OK. Solidní. Příliš jste nezvládla gramatiku v ② a v ③ *A* jste nezvolila vhodný čas predikativu, ale jinak OK.

383046 – OK. Kromě nezvládnutí užití *-te iru* snad už jen drobný lexikální „přebrept“ (けさ není かさ). Jinak OK.

103249 – OK. První věta slabší. Týkají se vás ony „čínské“ chyby. Na mysli mám především nadbytečná partikule *no* při vztažné modifikaci predikativem. Dále pak chybějící pádová partikule pro objekt a chybějící spona.

361987 – OK. Kromě věcí zmíněných u kolegů (hlavně zdvořilý „rozkaz“ v záporu a ohýbání slovesa *kaku*) už jen lexikální drobnosti („knihovna“ vs. „pošta“).

324805 – OK. V ① chyběla spona. Zdvořilý „rozkaz“ v ② také chyběl. Pozor také na to, že Vaše 雨が降ってから znamená něco jiného než 降っているから. Konstrukci *-te iru* musíme dodržet celou.

J. Matela